

lódás által küli magát. Az apiolt kellemetlen íze miatt legcélszerűbb tokcsákban adagolni, melyeknek mindegyike négy szemert tartalmaz. Közönségesen egy tokcsa (capsule) adatik reggel és este, ezukros vízzel. Ezt a hős szám ideje alatt öt-hat napig kell folytatni, s a legközelebbi, sőt a harmadik hős számkor is ismételtetni. Ennél több ritkán szükséges. A közbeeső időben a különben szükségesnek vélt gyógyszerelés alkalmazandó. (Bulletin de Therap. Med. Times 1861. jan. 16. sz.)

(K.A.) Fogzsába elleni causticum.

Ezen 4 gramm. föleresztett légsav (acid. nitric. dilut.) és 5 centigram. ecetsavas szunyalból (morph. aceticum) álló s dr. Calvy által Toulonban a fogszú s az ennek következtében létrejövő fogzsábák ellen használt étetőszer következő módon alkalmaztatik: A szúvas üreg kitisztattván, egy a fennebbi folyadékba mártott gyapottal megérintetik; a mint ez megtörtént

a fájdalom azonnal megszűnik. A beállott szú nem ritkán már legelső érintés után teljesen elroncsoltatik; a nagyon rosz fog az ismételt causerisatio után gyakran fokonként s minden fájdalom nélkül lemezenként leválik. (Gazette des Hôpitaux. 4. szám 1861.)

(M.) Az alsó végtagok mérése.

Batchelder tudor azt egy egyenes vonal segédelmével eszközli, melyet a mellső felső végének közepétől a fantsont egyesülően át a lábához húz; ezeket egészen a vonal ellen kell tartani. A medence ez által egyenes szegletbe jő a testhez, s mindegyik tag mérését három különböző pontból teszi lehetségessé: a szegycsont csúcsától, a fanív-izülettől és a csípőcsont tövisétől. Ezen három különféle mérés egyesítése által igen biztos eredményhez juthatni. (American Med. Times N. XI sz. 397.)

T Á R C Z A.

Az orvosi tudomány állása Kelet-Indiában.*)

Duka Tivadár tudortól.

Monghyr a Ganges partján, dec. 1860.

A mint tanuló éveimben tanítóimat előadni hallám, azt, mit mások tapasztalása s földleírásokból meríteni lehetett a távoli világrészekről, mindnyájan, mintegy varázs érdeket tulajdonítottunk a Ganges partjain lakó s Bráhma hitét követő Hindosztán lakóinak, s kevesen voltak közöttünk, kiknek ifjú képzeletében e tárgy, már csak a hozzáférhetlen messzeség miatt is, kettős érdeket ne lett volt képes kelteni. A távot mindig költői színekben szoktuk tekinteni, s nem ok nélkül mondja az angol: „distance gives enchantment to the view.“ Azon hitben fogtam én fel tollamat ez alkalommal, hogy nem lesz tán egészen érdektelen egy rövid vázlatot adni az orvosi tudományok s gyakorlat azon állásáról, melyre a brahminicus szent iratok, később a mahomedán uralkodók intézményei s végre az europai polgárisodás Anglia pártfogása alatt, oly fontos befolyást gyakoroltak.

Midőn az orvosi gyakorlat s tudományról lesz szó, az egyedül a benszülöttekre lesz alkalmazandó; a kormány rendes orvosi kara, melynek gondjaira a hadsereg s polgári tisztika kara van bízva, nagybritanniai iskolák s egyetemekből kerül ki, s tagjai a három kormányzóság egyike vagy másika alá beosztva, Bengal, Madrasz vagy Bombay kormányok alatt végzik szolgálati idejüket. Történt olykor ezelőtt, hogy más europai egyetemeken graduáltak is kaptak kinevezést a hadsereghez, s így lőn hogy dr. Liebig, a híres Liebignek fia, Albert herczeg befolyása által nyert alkalmazást Bombayben: 1854-től azonban e szolgálat zárva van minden előtt, ki Nagybritannia koronájának nem s z ü l e t e t t alattvalója, a szolgálatban lévők jogaikban meghagyatván.

A benszülött orvosok, kik az europai tudományok befolyása alatt ninesenek s a régi orthodox elvekhez ragaszkodnak, két különálló s tökéletesen elvált iskolát képeznek:

Az egyik iskola a hindúké s tanítványai az úgynevezett kabirájok, ezek a régi hindú orvosok utódai; — a másik iskola tanítványai hakim nevet viselnek, s ezek a mahomedán orvosok, s utódaik azon orvosoknak, kik a mahomedán

hódítókkal Kelet-Indiába érkeztek. A kabirájok gyakorlatukat alapítják az orvosi Sasztrák**) tanaira, s azon munkákra, melyek a Sasztrákból származnak; ezeknek nagyobb része úgy látszik Kelet-Indiában keletkezett. A hakimnek követik azon arabs iskola nagy mestereit, mely Bagdadban a Kalifák által alapítottatott évszámításunk negyedik századában.

A hindú ősi tudományoknak minden ága nagyrészből a költészet s a képzelet kifolyása, biztos chronológiáról itt szó sincsen, s így az Ajur-Veda is, mely a hindú orvosi rendszer kútfeje, állítólag oly régi, hogy származását a hivek isteninek mondják. Ezen Védának mai nap már csak részei vannak még meg. A hindú hit szerint az Ajur-védát Bráhma maga hirdeté a halandóknak, s toldalékát képezé az Atharva Védának, mely egyike volt a négy eredeti szent védáknak.

Ezen négy Veda¹⁾ magától Brahmától származott s az emberi nemnek átadaték Satta Juga vagyis: az igazság korában, mely a hindú mythologia szerint képezte az aranykört: aurea aetas erat sat. Ezen korszak alatt az ember igazságot szerető, tiszta és bódog vala s a szent vedákban benne volt foglalva mindaz, mi élete szabályozására szükséges volt. Ezen korszak után az emberi nemnek eredeti tökélye s erkölcsi magasztossága súlyedezni kezdett s alá lőn vetve a nyavalyáknak. Ily körülmények között tehát s azon szándékból hogy az emberi nem szenvedéseit enyhítse, Brahma szerzette az Ajur-Védát. Eredetileg az orvosi tudomány s a sebészet a menyben gyakoroltatott. Durgának²⁾ atyja Daksa betanultván az Ajur-Védát, a napnak két fiát az Aszinokat nyere meg tanítványiúl, a kik az Istenek orvosaiúl levének.

Bharratdhujja Múni, egy tudós szent, ki a mennyekbe szállott az Ajur-Véda betanulása végett, visszajövelekor közlé annak tartalmát tanítványival, s közülök hatan írásba foglalták a szent könyv tanait, legjobban volt pedig szerkesztve Ognibajsa munkája, mely Csaraka által megjavittatván, maiglan is az utóbbinak (Csarakának) nevet viseli, s az orvosi

*) E cikkben előforduló adatok a következő munkákból merítették: Professor Wilson: Transactions of Medical Society Calcutta vol I. — Wilson: Oriental Magazine for March 1823. Dr. Sprenger: Transactions of Medical Society Calcutta vol IX. — Ainslie: Materia medica. — Martin Montgomery: History, Antiquities, Topography and Statistics, of Eastern India. — Dr. Wise: Commentary on the Hindú System of Medicine. — Royle On the Antiquity of Hindú Medicine. — The Indian Annals of Medical Science XIII. article by dr. Eatwell. etc.

**) A szanszkrit nevek írásában szabadságot vettem magamnak a francia, német s angol írásmódotól eltérni; s így Shástra, gakya, Charaka vagy Tacharaka sat. helyett magyarosan ekkép irni e szavakat: Sasztra, Szakya, Csaraka. Így találom én ezt Csománk kiadatlan kéziratóban is. Miért is fogadnók mi el a külföldiek írásmódját, midőn a keleti classicus irodalom szerint magyarosan írhatjuk: Veniam hanc damus petimusque.

1) Véd a vagy Béda szanszkritül ezt jelenti tudás, tudomány. Sasztra vagy Saszter = könyv. — A négy Veda ez: Szaem Veda, Rig Veda, Atharva Veda s Ajur Veda.

2) Durga első rangú hindú istenasszony, s kivált Bengalban nagy tiszteletnek tárgya, úgyanyira, hogy a Durga pudzsa (ünnepe) alatt egyhónapnál tovább, minden törvényszéknél — az angol kormány alatt is — szünet van.

szent iratok között a Védák után a legrégebb s legnagyobb tekintélyvel bíró. Dhanvantari munkája majdnem egykorú az előbbivel s eredete hasonlóan mesés. A szerző Indrától tanulta meg az Ajur-Védát a mennyben, annakutána leszállott a földre s Benares királya lett a szent folyam mentében; ezen város máiglan is szent helye a hinduizmusnak. Itten gyakorolta tudományát a nevezett király, s tanítványokat gyűjte maga körül, kik közül Szuszrata volt a legkitünőbb, ki is fejedelmi mesterének tanait írásba foglalta s munkája, mely egész épségében meg van a jelen korig, Csarakáé után a legrégebb s legnagyobb tiszteletben részesül. Csaraka híres volt mint orvos, Szuszrata mint sebész.

Ez tehát a hindú orvosi tudományoknak mesés eredete, s Kőrösi Csomának barátja s munkatársa a nagyhirű szanszkrit tudós Wilson tanár, megmutatta a felöltő hasonlatosságot, mely e részben a hindú s a görög traditio között létezik. A görögénél Apolló magzatja Aesculapius s ennek Machaon és Podalirius fiainak szerepe nagyon is hasonlít ahhoz, melyet Daksa mint a napnak két fia az Aszinok irányában játszik a brahminicus mythologiában. Mint említve volt már, biztos évadatokra a hindúknál nem számíthatunk, de az arabs iskola emberei hivatkoznak Csaraká és Szuszrata műveire Krisztus utáni 8-ik században, s Wilson után annyit bizonyossággal állíthatni, hogy az Ajur-Véda legalább is 9 századdal Krisztus előtt iratott. Szerinte ezen Véda nyolcz részre oszlik, t. i.

az első részben a sebészetről van szó, az idegen testek műtét általi elmozdításáról s az innen származó gyuladás megszüntetéséről, a daganatok sat. orvoslásáról;

a 2-ik részben vannak foglalva a külső életművek kórai;

a harmadikban foglalva a közönséges betegségek, p. o. a láz, vérhas, hasmenés sat. kezelése;

a negyedik részben le vannak írva azon betegségek, melyek az Istenek haragja, a halottak lelkei s a gonosz szellemek által okoztatnak s azok gyógyítása;

az ötödik rész szól a nők és gyermekek bajairól, ide értve a betegügyi kórságokat, s a szoptatással összekötött rendellenességeket;

a hatodik rész a méreg elleni szerekről szól, valamint a mérges kigyók harapásairól;

a hetedik rész magában foglalja az alchymiát s a vegytant, melynek végfeladatataul volt kitűzve felfedezni oly szert, mi az életet örökké tartónak tegye;

a nyolczadik rész szól a nemzórészek s működéseik rendellenessége s orvoslásáról, főleg az emberi nem szaporításának tekintetéből.

Ezekből kitetszik, hogy hihetőleg huszonhét századdal a jelenkor előtt, az orvosi és sebési tudományok nem vakon s empirice, de egy bizonyos s megállapított rendszer szerint gyakoroltattak a hindú nemzetnél, mely gyakorlatnak egy része legalább valódi tudományon volt alapítva; ők voltak az elsők s övék azért a dicsőség, hogy a legrégebb időkben a test bonczolását megkísérlették, bár oly ügyetlen modorban, hogy a következmény nem volt oly sikeres, mint ez különben leendett. A bonczolatra szánt test ugyanis hét napig víz alatt tartatott, hogy rothadásnak eredjen, ennekutána bambusfa vagy szőrből készült seprő vagy kefeforma eszközzel súroltatott a végett, hogy a felhám (cuticle) ledörzsöltessék s így az alatta fekvő részek szem elé hozassanak. Ily eljárással lehetetlen volt alaposan megvizsgálni a véredényt s az idegrendszert, sőt még az izmokat sem, s a műtét alá vetett testnek rothadt állapota a bonczolóra mindig kellemetlen s olykor veszélyes hatást is gyakorolt. E szerint csak a csontokat ismerték alaposan a hindú bonczonokok, az idegek összezavartattak az inak s kötélekkel (ligamenta), következőleg az izmok száma hibásan van előadva, s az erek száma merő képzelődés. A köldök vétetett a test középpontjának, melytől a véredényrendszer 40 főérrel ágazik el; ezek ismét szerintök arra szolgálnak, hogy a vért, levegőt, epét s a nyálkát tova szállítsák a test különböző részeibe. Ezen ábrándos fogalom keletkezett azon tényből, hogy a köldök csakugyan azon organum, mely a méhben lévő magzat s az anya közötti összekötöttést létesíti.

Ily hibás boncz-s természet-tanra épült Pathologia is szükségképen alaptalan s hamis volt, s minden betegség okául vagy a fennebbi négy elem egyike vagy másikának rendellenessége hozatott fel (Pathologia humoralis), különben az Istenek egyenes akaratja vagy a gonosz lelkek ellenséges hatásának kellett szeleplőül felállítatnia.

Feltűnő ezekből ismét azon hasonlatosság mely a hindúk fogalma s Hippocrates tanai között létezik, s voltak kik akként vélekedtek hogy a hindúk a görögöktől kölcsönözték orvosi tanait. De ezen állítás igazsága nem valószínű s sokkal hihetőbb hogy megfordítva áll a dolog, vagy hogy mindketten egy harmadik forrásból merítették közös fogalmaikat. — Hogy a hindú tudományosság már Hippocrates ideje előtt, a görögöknél nem volt idegen, kétség kívüli tény, mivel Pythagoras ki másfél századdal Hippocrates és 500 évvel Krisztus előtt élt, Kelet-Indiában utazott, s innen vitte magával hazájába a lélek-vándorlasi — metempsychosis — dogmáit is. A sebészet gyakorlata a régi hindúknál oly magas fokon állott, mely az újabb kort is bámulatra ragadja, főleg ha azt jelenlegi szomorú állapotával összehasonlítjuk. Például: a vérzés elállításának négy módja iratik le, u. m. stypticus orvosi szerek, jég, causticumok és izzó vas alkalmazása — A sipolyokat felmetszés s égetés által gyógyítandóknak ajánlják; szabályok vannak letéve a köpölyözés és érvágásra, s a sebési műszerek rendszeresen le vannak írva s osztályozva; úgyszintén a pólyáknak (bandages) a test különféle részeire alkalmazása. A töréseknek a crepitatio általi megállapítása, s bambuszból készült sínek (splints) s a pólyák alkalmazása; úgy szintén a ficzamosodások (dislocation) nyújtás (extension) általi helyreállítása. A hiányzó orrnak kipótolása, a bőrnek más testrészből való átplántálása által, a húgyhólyagmetszés és a hályoglenyomás — mind ez körülményesen van előadva a hindúk ősrégi könyveiben.

Tagadni nem lehet, hogy ezen munkákban sok van a mi hibás, mind a mellett, az orvosi tudományok ezen rendszerében, melynek őskorát nem vagyunk képesek meghatározni, van foglalva igen sok, a mi igaz és becses, s mit az elkoresosodott hindú ivadék több más nemzeti kincseivel a feledésbe temetni engedte; — az európai műveltségnek csak fokokint s századok fáradalma után sikerült a nyugoti hemisphaerán felfedezni azt, a mi itt a Ganges partjain századok előtt tudva volt s századokon felejtve maradt. Az ősi hindú sebészet a boncztan elveire lévén alapítva, nem volt egyébre szükség, mint folytatni a szép kezdeményt szakadatlan kísérletek által, s így eltávolítottak volna azon hibás felfogások is, melyek a valóságot környezték. Fájdalom ez nem történt! A hindú orvosi tudomány tetőpontját érte épen akkor, a midőn annak elvei, írásba foglaltan az utókornak adattak át, mely azonban belőlük hasznót húzni elmulasztott, úgy annyira, hogy mainap elmondhatjuk, miként a hindú orvosi tudomány majd nem egészen elszunnyadt s többnyire csak vén banyák, kurúzsolók s falusi borbélyok által gyakoroltatik.

Azon egyszerű kérdés merül fel tehát: hogyan történt, hogy a kijelölt ösvényeni haladás, a későbbi nemzedékek által annyira elhanyagoltatott? A szanszkrit tudós Isser Csunder Bidyaszagar erre következő felvilágosítást ad: „Azt tudjuk a legrégebb hindú orvosi műveinkből, így szól ő, „hogy az emberi testnek bonczolása gyakorlatban volt ugyan, de a modort melyen az történt nagyon tökéletlennek kell mondanunk; a hullához való nyulás Bráhma vallása szerint mindig tiltva volt, bár a kiengesztelődés semmi nehézséggel nem járt, mivel fürdés, napba pillantás, vagy a tehen érintése ismét tisztává tevő vétkezöt, de később a fenyíték megnagyobbított s a holt testhez nyúlt egyén fertőzöttnek nyilvánították, s valamint egy rokonérti gyász a kaszthoz képest 10—30 napig tartott: úgy ezen határidő, mely alatt bójtölni, elzárkozni s egyéb szertatásokat véghez kellett vinni, a bonczonokokra is kiterjesztetett, s ezen körülmények gyakorlatilag végett vetettek a tudomány további kifejlésének.“ Ily szűkkeblű vallási rendeletek kaszt-vesztés büntetése alatt végrehajtandók valának, s minő volt következménye a kasztvesztetnek, azt legjobban úgy foghatjuk fel, ha azt a középkorbéli excommu-

nicatioval párhuzamba tesszük; a ki kasztját elveszté azt rokona, apja, anyja, testvére megtagadta; s ily sorsra jutatták a brahmanok a hindú boneznokokat is. Ily példák azonban a keresztény világban sem hiányoztak, s azért csudálkoznunk rajta a hindúknál nem lehet, hol a papi kaszt maiglan is oly nehéz bilincsekben tartja a néptömeget. Tudva vannak előttünk Vesalius üldöztetései a spanyol inquisitio által, s minő nehézségekkel kellett küzdenie, Mundinus Cortesius sőt még a jelen szárad elején is a boneznokoknak. —

Ez tehát rövid vázlata a hindú orvosi iskola története s jelenlegi állásának, azon iskolának, melynek hajdan virágzó koráról csak kevesen emlékeznek meg, mely azonban kétséget alig szenvedő adatok szerint, a görögöknek is mestere volt.

(Folyt. köv.)

Nyílt levél a közönséghez.

A „Gyógyászat“ című orvosi folyóirat 15-ik számában a 319—320, a 16-dikban pedig a 343—344 lapon ezen felirat alatt: „A pestvárosi utóbbi tisztújítás és az orvosok“ cikk közöltetik, mely magánérdek hajhászásból eredett és ez által vezetettnek nyilvánítja azon gyűléseket, melyeken több orvostudor néhány városi képviselő ajánlása végett értekezett.

Miután tudunkkal az utolsó városi tisztújítás folyamata alatt, itt Pesten a kérdéses ügyben, máshol, mint az alólírtak egyikénél orvosok össze nem jöttek, kénytelenek vagyunk ama vádaknak ránk irányzottaknak tekinteni; mert ama összejövetelök önálló és független indítványozói mi voltunk, s azok mindegyikében megjelenvén, bennök részt vettünk, s mindazt, mire nézve ott megállapodtunk, valamint mindenkor magunkénak vallottuk, úgy most is szabad meggyőződésünk szerint magunkénak valljuk.

Azon követelménynél fogva pedig, miszerint mindenkinek, ki az állampolgárok között helyet foglal, a közvélemény előtt tisztának kell lennie, a „Gyógyászat“ felelős szerkesztőjéhez — miután a cikk alá senki nincs írva vagy jegyezve — tavaszho 22-én levelet intéztünk, melyben véle tudatjuk, hogy ha a legközelebbi 17-ik számban az illető cikk tartalma egyenkint és egészben véve hitelesen és alaposan igaznak be nem bizonyíttatik, vagy pedig mint tévedésen alapuló vissza nem vonatik, mi nyilvánosan a sajtó útján az ellen tiltakozni s azt érdeme szerint jellemezni fogjuk.

A „Gyógyászat“ 17-dik száma megjelenvén, miután abból úgy a bebizonyítás mint a visszavonás elmaradt, s leveleinkre egyáltalán semmi választ nem kaptunk, kényszerülünk sértett becsületünk érdekében felszólalni, s legalább a történetek hű vázlata által a reánk szórt gyanúsításokat visszaütasítani. Hogy e mellett csak az igazság lesz alapunk, csak a való tények lesznek irányadóink, arra nézve kezesekül tiszta múltunkat, mocskotalan becsületünk és önálló jellemünket nyújtjuk kezesekül.

Úgy az előbb idézett mint az ebből következő a kérdéses cikkben elősorolt több vádaknak könnyebb áttekintés végett a következő pontokba lehet összevonni:

1) Magánérdek hajhászásból orvos-képviselő kijelölési gyűlések indítványoztattak és tartattak; melyek törvénytelenek voltak és még kaszt-képzésre is irányoztattak.

2) A fiatal tudor társak az orvosképviseelő kijelölési gyűlésbe való megjelenésre szitogatva voltak és eltántorítottak.

3) Az orvosképviseelő kijelölési gyűlés párttá sülyedt, hogy a főorvos választásnál a volt városi főorvos részére toborzzon.

4) Az orvosképviseelő kijelölési gyűlés akadályozta, hogy a városi képviselők közé több jusson mint a pesti orvostudorok 8—9%-ka.

5) A kérdéses összejövetelekből származó korteskedés az orvostársak között a pártviszály magvait hintette el.

6) Az utóbbi túlhajtott korteskedés az orvosi rend tekintélyét tetemesen apasztotta. Ezekre válaszoljuk:

Mi Pestvárosának alólírt választó polgárai, kik ezen

város jóléte iránt őszinte részvétellel viseltetünk, áthatva azon meggyőződéstől, hogy a közegészség ügyének a jelenkori általános emberi s különösen orvosi műveltségünknek megfelelő kezelése és fejlesztése a czélszerűen rendezett társadalmi élet főszükségeinek egyike, azon gondolatra jöttünk, miszerint jó volna, ha arról több szakértő választó polgár tanácskoznék, hogy kik lennének leginkább a többi választó polgártársainknak figyelmébe a városi képviselő választásnál mint oly egyének ajánlhatók, kikben a városi közegészségi ügy dolgában bízni lehet. Ilyen tanácskozások tartására az alólírtak egyike szállását felajánlván, több orvos ügyfél az összejövetelre felszólítottatott, s egyszersmind megkérített, hogy ismerős ügyfeleivel az összejövetelök czélját és helyét tudatni szíves legyen. Az összejövetelök megtartattak s végre 20 oly egyénben történt megállapodás, kiket a jelen voltak többsége az illető városrészi javaslat készítő bizottmányok által a választó polgárok figyelmébe ajánlhatónak vélt.

S most kérjük:

- hol van itt a magán érdek hajhászás;
- hol a kaszt képzésre való törekvés;
- hol az orvosképviseelőket kijelölő gyűlés;
- hol a törvénytelenség.

Az 1848-ki törvények irányát, melyek iránt nemzeti létünk jelen válságos küzdelmében szent kegyelettel viseltetünk, igen jól ismerve, s áthatva a szabad emberi társalom kiváncsánitól, ellenségei voltunk és vagyunk mindannak, mi a polgárokat rendekre osztva, azok érdekeit egymásellenébe helyezi, midőn minden polgárnak csak egy üdvös célja lehet: a közjóllét.

Ugyancsak az 1848-ki törvényekből tudtuk, hogy a XXIII cikk 18 §a szerint a képviselők kijelölés nélkül választatnak, s ezért mi az említett húsz egyént nem is kijelölésre, hanem egyszerűn a választópolgárok figyelmébe ajánlottuk. Ha tehát azon összejövetelöken városi képviselő kijelölés nem történt, mi joggal lehet ezeket orvosképviseelő kijelölési gyűléseknek nevezni? Azután pedig a törvény sehol nem tiltja, hogy a választó polgárok arra nézve tetszés szerinti időben és helyen becsületes módon ne tanácskozzanak, hogy kiket ajánljanak választó polgártársaik figyelmébe.

S most a közönséghez fordulva itéletét kérjük, hogy sértve van-e:

- személyes becsületünk;
- értelmi felvilágosultságunk;
- és d) állampolgári becsületünk. Azon esetre pedig, ha az ítélő közönség válasza igen, kérjük, mit érdemel az, ki annak széttépéséhez nyúl, minek úgy az ember, mint a polgár előtt szentségnek kell lennie.

A dolog történelmének ezen egyszerű elbeszélése s eljárásunk indító okainak elősorolása után kérjük hogyan voltak szitogatva, mi rosra voltak eltántorítva őszinte meggyőződésüket követő és azt hisszük független jellemű fiatal orvostudor társaink; s mi által sülyedhetek törvényes és collegialis összejövetelöink botrányos párttá s hinthették el az orvosok közé a pártviszály magvait, midőn polgári kötelességet teljesítve legjobb meggyőződés szerint cselekedetünk?

A képviselő ajánlásokra vonatkozó összejövetelöken a főorvosi választás szóba se jött, hanem azok bevégezte után egészen más napon volt erre nézve az alólírtak egyikénél rövid beszélgetés, mi azonban semmi eredményre nem vezetett. Az alólírtak egyébiránt nyíltan bevallják, hogy már ezen beszélgetést megelőzőleg függetlenül és becsületes módon a volt városi főorvos mellett nyilatkoztak.

A társalmi életben véleménykülönbségnek, s így pártoknak is szükségképen létezni kell, mert az emberek gondolkodás módja különböző, minélfogva különböző módon vélik a közös célt, az általános jóllétet elérni. Kinek van tehát joga mondani, hogy a polgártársak, kik nézetét nem osztják, párttá sülyedtek? S miként apaszthatja az orvosi tekintélyt, ha az orvos választó polgártársainak véleményét az egyik vagy másik választandó felett elmondja? Egyéb pedig tudunkkal nem történt. Hol itt a korteskedés?

A városi képviselőkké megválasztott orvostudorok szá-